

Perspectiefnota

2013

Vooruitblik op begroting 2014 en meerjarenperspectief

Gemeente Westerveld

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

Hierbij bieden wij u de perspectiefnota 2013 aan waarin wij een vooruitblik geven op het toekomstperspectief. De perspectiefnota is de start van de Planning & Controlcyclus 2014. Het doel van de perspectiefnota is om richting te geven en keuzes te maken voor het opstellen van de programmabegroting 2014-2017.

Kostendekkende begroting

Ons uitgangspunt in deze perspectiefnota is een kostendekkende meerjarenbegroting presenteren. De financiële positie van de gemeente en de verwachtingen voor de toekomst dwingen ons tot het maken van keuzes. Wij stellen ons daarbij op het standpunt dat de keuzes bij voorkeur niet mogen leiden tot verhoging van de lasten voor de burgers. Wij hebben besloten om in de kaderstelling, net als voor de begroting 2012 en 2013, met uitzondering van subsidies waaraan overwegend personeelslasten en CAO-verplichtingen ten grondslag liggen, ook voor de meerjarenbegroting 2014 geen prijsstijging voor inflatie door te voeren.

Opnieuw inrichten gemeentebegroting

In de begroting 2013 zijn de programma's 1, 2, 3, 4 en 10 volgens een nieuw model opgesteld waarbij uw raad meer inzicht is gegeven in niet-wettelijke en beïnvloedbare bestuurlijke keuzes. In de begroting 2014 zullen we ook de programma's 5, 8 en 9 volgens het nieuwe model worden opgesteld. Voor de programma's 6 en 7 willen we daar nog een jaar mee wachten om ook de gevolgen van de transitie Participatie, Jeugdzorg en AWBZ-begeleiding zo volledig mogelijk te kunnen verwerken. Daarbij zal ook worden gekeken of de huidige programma-indeling werkbaar is.

Nieuw beleid

De mogelijkheden voor de uitvoering van nieuw beleid worden in belangrijke mate bepaald door het financiële perspectief van de gemeente. Onder 3.2 van deze perspectiefnota hebben wij een aantal nieuwe zaken benoemd die ons inziens onontkoombaar of wenselijk zijn en waar wij de komende jaren uitvoering aan willen geven.

Sociale Structuurvisie, duurzaamheidsbeleid en lokale economie

In 2012 heeft uw raad de Sociale Structuurvisie vastgesteld en zijn met betrekking tot een aantal onderdelen zoals bijvoorbeeld de verzelfstandiging van de zwembaden concrete besluiten genomen. Inmiddels is de uitvoering van de sociale structuurvisie verder ter hand genomen.

1.2 Opbouw rapportage

In hoofdstuk 2 van deze perspectiefnota zijn de kaders opgenomen die als leidraad dienen voor het opstellen van de begroting 2014.

In hoofdstuk 3 wordt een overzicht gegeven van onontkoombaar en wenselijk nieuw beleid en van de vervangingsinvesteringen.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op mogelijke risico's die voortkomen uit de bedrijfsvoering en ontwikkelingen, waarvan de financiële gevolgen nu nog niet kwantificeerbaar zijn.

Ten slotte wordt in hoofdstuk 5 een totaaloverzicht gegeven van het financiële perspectief en de financiële ruimte/tekorten voor de komende jaren.

In een bijlage wordt een totaal overzicht gegeven van alle geplande investeringen voor komende jaren.

1.3 Verklaring afkortingen

In deze perspectiefnota wordt in diverse schema's gebruik gemaakt van afkortingen. Dit is om de schema's zo leesbaar en compact mogelijk te houden. De volgende afkortingen verdienen een korte toelichting:

- I: Investering (wordt geactiveerd en de kapitaallasten komen ten laste van de exploitatie)
- E: Exploitatie (rechtstreeks in exploitatie)
- jr: Aantal jaren waarin wordt afgeschreven
- kp: Kostenplaats (niet toerekenbaar aan één specifiek programma)

Verder zijn nagenoeg alle voorstel/risico's genummerd.

1.4 Behandelingsschema

29 mei 2013 verzenden perspectiefnota 2013 naar de raad
7 juni 2013 insturen technische vragen door de raad
17 juni 2013 verzenden antwoorden op vragen naar de raad
25/27 juni 2013 behandeling perspectiefnota 2013 in de raad

2. KADERSTELLING BEGROTING 2014 EN MEERJARENRAMING 2015 T/M 2017

De raad stelt vooraf de kaders voor het beleid en de daarvoor benodigde middelen vast en controleert tussentijds/achteraf de resultaten van de uitvoering. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor de uitvoering. Gelet op die verdeling is het vanzelfsprekend dat de raad vooraf de algemene en technische uitgangspunten voor het opstellen van de ramingen aangeeft.

Onderstaand geven wij de voor de begroting 2014 en de meerjarenramingen 2015 t/m 2017 te hanteren basisuitgangspunten.

Bestaand beleid

Bij het opstellen van de begroting 2014 en de meerjarenraming 2015-2017 is voortzetting van bestaand beleid en de verdere uitvoering van de sociale structuurvisie het uitgangspunt, tenzij hierin door de raad andere keuzes gemaakt worden.

Personeelslasten

In het CAO akkoord van 2012 is overeengekomen dat er geen loonstijging plaats zal vinden voor de lonen en salarissen vanaf 2013 ten opzichte van 2012. Er geldt een nullijn voor een periode van 2 jaar. Wat we nu nog niet kunnen overzien is de stijging van de sociale lasten en pensioenpremies vanaf 2014. Deze aanpassingen zullen we in de 2^e bestuursrapportage 2013 verwerken.

In het kader van de invoering van het sectorale functiewaarderingssysteem HR21 heeft een verkorte onderhoudsronde van ons huidige functiewaarderingssysteem plaatsgevonden. De uitkomsten van deze onderhoudsronde zijn wel meegenomen in de begrote cijfers, maar de financiële gevolgen daarvan worden opgevangen binnen het door de raad beschikbaar gestelde budget voor het opvangen van knelpunten in de organisatie (de zogenaamde knelpuntenpot) en zijn daardoor niet van invloed op het begrote exploitatieresultaat.

Prijsstijging/inflatiepercentage

De inflatie over 2012 bedroeg 2,5%. In beginsel zou voor de begroting 2014 en de meerjarenramingen 2015 tot en met 2017 uitgegaan moet worden van de jaarlijkse prijsaanpassing met het inflatiepercentage ten opzichte van het niveau van de begroting 2013. Een inflatiecorrectie kan op verschillende onderdelen worden toegepast. Bijvoorbeeld:

- a. stijging van de bestaande budgetten voor "goederen en diensten" met 2,5% komt neer op een bedrag van circa € 221.000;
- b. toepassen van 2,5% inflatie op alle waardering- en activiteitsubsidies betekent een verhoging met € 57.000;
- c. verhoging van de vervoerskosten voor het onderwijs met 2,5% is een bedrag van € 7.000;
- d. verhoging van de budgetten voor woon- en vervoersvoorzieningen en wet maatschappelijke ondersteuning met 2,5% betekent een verhoging van de lasten met € 77.000.

Als voor alle hiervoor genoemde onderdelen een inflatiecorrectie van 2,5% wordt toegepast betekent dit een structurele extra last in de meerjarenbegroting van € 362.000.

In 2012 en ook in 2013 is een inflatiecorrectie achterwege gebleven. Als ook in 2014 geen inflatiecorrectie wordt doorgevoerd betekent dit in feite voor het derde achtereenvolgende jaar een taakstellende bezuiniging. Dit zal er toe kunnen leiden dat in de loop van het jaar bepaalde budgetten niet toereikend zijn en dat daarvoor aanvullende budgetten aangevraagd zullen worden.

De komende jaren zal de gemeente taken als Jeugdzorg, delen van de AWBZ-begeleiding en de Participatiewet overgedragen krijgen van het rijk. Bij deze decentralisaties krijgt de gemeente ook financiële middelen, maar dit zal gepaard gaan met kortingen waardoor de gemeente voor extra lasten zal komen te staan. Daarnaast zal de invoering van de wet Houdbare overheidsfinanciën worden voortgezet en zal het verplicht schatkistbankieren worden ingevoerd. Welke negatieve financiële consequenties dit gaat geven is ook nog niet bekend.

Gelet op de hiervoor genoemde onzekerheden en gelet op onze huidige financiële positie stellen wij voor om ook voor 2014 een inflatiecorrectie achterwege te laten. Een uitzondering hierop willen we maken voor subsidies aan stichtingen en instellingen die veelal CAO-verplichtingen hebben en de subsidies grotendeels inzetten voor personele lasten. Hiermee gaat een bedrag gepaard van € 39.700. Dit bedrag is in deze perspectiefnota verwerkt.

Algemene Uitkering Gemeentefonds

De huidige bijdrage uit het Gemeentefonds aan de gemeente Westerveld bedraagt ruim € 18 miljoen per jaar. Op het totaal van de exploitatie van onze begroting van ruim € 41 miljoen is de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds een substantieel deel. De door het Rijk aangekondigde forse bezuinigingen zullen zeker ook doorwerken in de Algemene Uitkering. Daarnaast krijgen we komende jaren te maken met de overheveling van taken naar de gemeente, welke ook weer gepaard gaan met bezuinigingen. Vorig jaar is door het ministerie aangekondigd dat er een herijking van het Gemeentefonds zal plaatsvinden waarvan de gevolgen in 2014 merkbaar zullen zijn. Inmiddels is er onzekerheid of dit doorgang zal vinden. Hoe groot de financiële impact van het invoeren van het schatkistbankieren zal zijn is nog onduidelijk. Door het ministerie van BZK is vorig jaar aangekondigd dat in de meicirculaire 2013 meer duidelijkheid over deze zaken zal worden gegeven. Zodra dit bekend is zullen de financiële gevolgen in beeld worden gebracht en zal daarover aan de raad worden gerapporteerd.

Rente

Rente kapitaallasten en reserves

Bij het berekenen van ramingen van de kapitaallasten, reserves, etc. wordt al vele jaren uitgegaan van een rekenrente van 5%. Deze rente is gebaseerd op de gemiddelde rente die wij moeten betalen voor onze leningen. De gemiddelde rente op onze langlopende leningen bedraagt op dit moment 4,7%. De marktrente op langlopende leningen (25 jaar) is op dit moment ongeveer 3,5%. De rente die we kunnen ontvangen op overtollige gelden die we in deposito kunnen zetten is momenteel erg laag, ca. 1,7%. Bij de invoering van het schatkistbankieren wordt dit 0,0%.

De huidige lagere marktrente is aanleiding geweest om te kijken in hoeverre verlagings van het gehanteerde percentage van de rekenrente wenselijk is. Gezien de huidige marktrente is er veel voor te zeggen om een percentage van bijvoorbeeld 3,5 te gaan hanteren. Daar staat tegenover dat een groot deel van de lopende activa gefinancierd wordt door onze huidige lopende geldleningen met een gemiddeld rentepercentage van 4,7. Bovendien is in het verleden toen de marktrente rond de 8% of hoger lag, het percentage van de rekenrente ook op 5% gebleven. Het wijzigen van 5% rente naar 3,5% heeft negatieve financiële gevolgen voor de meerjarenbegroting doordat in de begroting ook rente over activa (en reserves en voorzieningen) wordt toegerekend aan producten die doorbelast worden aan derden en aan grondexploitaties. Zonder extra maatregelen zou dit leiden tot een jaarlijks tekort in de exploitatiebegroting van ca. € 190.000. Alles overwegende kiezen wij ervoor het bestaande beleid op dit punt niet te wijzigen en hanteren voor de meerjarenbegroting 2014 een rekenrente van 5%.

Rente dekking exploitatie

In de exploitatiebegroting wordt de rente over alle reserves en voorzieningen aan de exploitatie toegevoegd. Dit betekent dat zodra over het vrije deel van de algemene reserve (jaarrekening 2012 € 3,8 miljoen) wordt beschikt er een "gat" in de exploitatiebegroting ontstaat. Concreet betekent dit dat het deel dat vrij beschikbaar is, niet vrij besteedbaar is. Door de provincie is hier in het kader van het toezichtregime ook al een aantal keren een opmerking over geplaatst.

Als de rentetoevoeging alleen over de bekleemde reserves plaats zou vinden, dus niet over het vrije deel van algemene reserve, zou bij een rente van 5% jaarlijks een tekort in de exploitatie ontstaan van ca. € 200.000. Er zijn een aantal redenen waarom dat op dit moment niet aan te bevelen en waarom wij voorstellen het huidige beleid ook op dit punt te handhaven, namelijk:

- onze gemeente kan deze financiële middelen momenteel in de exploitatie niet missen;
- er zijn momenteel geen concrete plannen om de vrije reserve voor bepaalde doelen aan te wenden;
- het collegeprogramma geeft weer dat geen beschikkingen over de algemene reserve plaats zullen vinden.

Gemeentelijke belastingen en heffingen

Voor eventuele stijgingen van de opbrengst onroerende zaakbelastingen heeft het Kabinet het voorbehoud gemaakt dat deze landelijk beperkt moet blijven. Daartoe is een macronorm ingesteld die de maximale opbrengststijging voor een bepaald jaar aangeeft. Voor het begrotingsjaar 2014 is de macronorm nog niet bekend (wordt gepubliceerd in de meicirculaire 2013). Voor het begrotingsjaar 2013 bedroeg deze 3,0% over € 3,237 miljard (de OZB-opbrengst op basis van de gemeentelijke begrotingen 2012). In 2012 is de macro-norm overstegen waarna de minister heeft besloten de overschrijding ter grootte van € 7,7 miljoen in mindering te brengen op de ruimte voor 2013. Op grond

van de bestuurlijke afspraken en de macro-norm van 3,0% zal de totale opbrengst OZB in 2013 niet hoger mogen zijn dan 3,3264 miljard.

Basisafspraken/begrotingsnormen

Zoals ook in het collegeprogramma oorspronkelijk is verwoord streeft het college naar een financieel degelijk beleid. Deze degelijkheid blijven wij handhaven en krijgt onder andere vorm in de volgende basisafspraken (begrotingsnormen):

1. De meerjarenbegroting is kostendekkend (zonder uitname uit de algemene reserve).
2. Incidentele meevallers uit de exploitatie worden bij de vaststelling van de jaarrekening toegevoegd aan de algemene reserve.
Bij de vaststelling van begroting 2013 heeft de raad besloten dat positieve rekeningsaldi jaarlijks in een egalisatiereserve rekeningsaldo worden gestort en negatieve saldi hieruit worden gedekt.
3. De OZB zal jaarlijks trendmatig (met inflatiecorrectie) worden verhoogd.
De opbrengst OZB is overeenkomstig het raadsbesluit van november 2012, door de overheveling uit de opbrengst rioolheffingen voor 2013 tot en met 2016 verhoogd met € 200.000 per jaar. Voor de begroting 2014 en volgende jaren wordt een inflatie van 2,5% gehanteerd (het inflatiepercentage over 2012). De inflatie wordt berekend over de (oorspronkelijk) geraamde opbrengst OZB, dat wil zeggen zonder de opbrengst die vanuit de rioolheffingen is "overgeheveld" naar de OZB, en bedraagt ca. € 65.000 per jaar. Dit bedrag is als zodanig financieel vertaald in deze perspectiefnota.
4. Gestreefd wordt naar kostendekkende tarieven voor reiniging en riool en producten waarover leges en rechten worden geheven. Voor de reiniging en riolering wordt uitgegaan van 100% kostendekkendheid.
Komende jaren zullen door diverse maatregelen de kosten van de reiniging goedkoper worden. Dit zal er in resulteren dat op termijn de tarieven voor de afvalstoffenheffing naar beneden kunnen gaan.
De opbrengst rioolheffingen is gebaseerd op het GRP. Die raming is voor de jaren 2013 tot en met 2016 met € 200.000 per jaar verlaagd in verband met overheveling van dit bedrag naar de opbrengst OZB.
De leges en de tarieven voor de begraafrechten zijn in 2013 naar een meer kostendekkend niveau gebracht. De kostendekkendheid blijft aandacht houden, maar een verdere verhoging van de tarieven is alleen mogelijk als daarmee geen overdekking wordt gecreëerd.
5. In de bestuursperiode van dit college vindt geen verhoging van de toeristenbelasting plaats.
Bij de vaststelling van de sociale structuurvisie in juli 2012 heeft de raad besloten dat ter dekking van de uitvoering van de sociale structuurvisie de opbrengst toeristenbelasting zal worden verhoogd met € 83.000. Volgens planning zal dit niet eerder plaats vinden dan in 2015.
6. Nog lopende onderzoeken uit ombuigingsvoorstellen worden verwerkt.
7. Gemeenschappelijke regelingen worden aangezet tot een bezuinigingstaakstelling.
8. De forensenbelasting wordt jaarlijks trendmatig (2%) verhoogd.
Bij de vaststelling van de perspectiefnota 2011 is besloten dat de opbrengst forensenbelasting jaarlijks trendmatig (ca. 2%) stijgt. De meeropbrengst van € 11.400 per jaar is al in de meerjarenbegroting verwerkt.

Oplegnotitie

Uiteraard proberen wij u in deze perspectiefnota zoveel mogelijk actuele informatie te verstrekken, echter er zijn nog steeds onzeker- en onduidelijkheden omtrent mogelijke bezuinigingen vanuit het Rijk. Ook zijn de (financiële) gevolgen van het medio april 2013 gesloten Sociaal Akkoord nog volledig onbekend. Eind mei / begin juni zal naar verwachting de mei/junicirculaire van het Ministerie van BZK verschijnen. Het is twijfelachtig of dan al meer duidelijkheid over de transities in het sociale domein wordt gegeven. Voor behandeling van deze perspectiefnota ontvangt u van ons nog een "oplegnotitie" waarin wij o.a. de mei/junicirculaire verwerken en een actuele stand van het meerjarenperspectief zullen geven.

3. NIEUW BELEID

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de voorstellen met betrekking tot het nieuw beleid toegelicht. De vervangingsinvesteringen worden gedaan om technische afgeschreven bezittingen te vervangen.

3.2 Nieuw beleid

Vanuit de lopende zaken zijn de volgende voorstellen naar voren gekomen, waar in de begroting en het meerjarenperspectief nog geen rekening mee was gehouden. Het zijn veelal bedragen die voortkomen uit het reeds ingezette beleid. Per voorstel zal een motivatie worden gegeven waarom het bedrag in de komende begroting 2014 en het meerjarenperspectief 2015-2017 zal moeten worden meegenomen.

Omschrijving	Uitv.	I/E	Inv. bedrag	afschr	2014	2015	2016	2017
A Nieuw beleid								
05.01 Uitvoering geven aan Regiopromotieplan	2014	E			50.000	50.000	50.000	50.000
06.01 Afronden verplichte doelgroep wet inburgering	2014	E			25.000	10.000		
07.01 Uitbouw servicepunt vrijwilligers	2014	E			21.000	32.000	32.000	32.000
09.01 Herinrichten landbouwenclave Oude Willem	2014	E			8.063	8.000	8.000	
09.02 Actualiseren overhoekenbeleid	2014	E			15.000			
10.01 Storting in reserve co-financieringsfonds	2015	E				p.m.	p.m.	p.m.
					119.063	100.000	90.000	82.000

05.01 Uitvoering geven aan Regiopromotieplan

In 2014 e.v. willen wij verder uitvoering geven aan het Regiopromotieplan. Dit door het bestendigen van de campagne en het continueren van de inzet van de toeristisch regisseur. Het fonds wordt vanaf 2014 beheerd door een zelfstandige organisatie, voortvloeiend uit de Tourist info, die marketing als een van haar taken heeft. Het investeringsfonds wordt mede gevoed door lidmaatschapsbijdragen van ondernemers, fondsen en projectsubsidies. Voorgesteld wordt dat uw raad ook een structurele bijdrage levert, gezien het grote belang voor de lokale economie. Er volgt nog een raadsvoorstel waarin wordt onderzocht welke kansen voor vulling van het investeringsfonds er zijn, waarbij alle sectoren uit het bedrijfsleven bijdragen. Dit door het invoeren van bijvoorbeeld reclamebelasting. Bij dit voorstel voor een structurele bijdrage van uw raad, gaan wij er vanuit dat wij deze lokale heffing ook realiseren. Alleen dan is de gevraagde bijdrage van € 50.000 verantwoord om de promotiecampagne succesvol te continueren.

06.01 Afronden verplichte doelgroep wet inburgering

In 2013 is de wet inburgering aangepast, mensen worden zelf verantwoordelijk voor hun inburgering. Er is nog een overgebleven groep mensen die moet worden ingeburgerd door het aanbieden van een gemeentelijk traject. Hier staan per 2014 geen rijksmiddelen meer tegenover. Ingeschat wordt dat het nog om 5 trajecten in 2014 en om 2 in 2015 gaat tegen een bedrag per inburgeraar van ca. € 5.000.

07.01 Uitbouw servicepunt vrijwilligers

Het servicepunt vrijwilligerswerk zal de komende jaren in het kader van de drie decentralisaties Participatiewet, Jeugdzorg en Awbz-begeleiding uit moeten groeien tot een belangrijke spilfunctie in de gemeente. Het servicepunt wordt de plaats voor werving, plaatsing, begeleiding, facilitering en ondersteuning van vrijwilligers en maatschappelijke organisaties in het sociale domein. Alleen met inzet van de eigen kracht van burgers kunnen we komen tot een samenhangend en efficiënt voorzieningenniveau voor de burger. Het servicepunt werd gefinancierd uit de rijksfinanciering Maatschappelijke stages (MAS), een financiering die vanaf het schooljaar 2015 vervalt. De beleidskeuze of wordt doorgegaan met MAS zal een onderdeel worden van het brede beleidskader voor het sociale domein. Het doorontwikkelen en het verbreden van het servicepunt is echter essentieel de komende jaren. Het huidige budget is te krap om dit te realiseren. Vanaf 2014 wordt uitbreiding en structurele inzet van het budget gevraagd.

09.01 Herinrichten landbouwenclave Oude Willem

Het inrichtingsplan, met bijbehorende begroting en wijze van financiering, is op 22 november 2012 door de Stuurgroep vastgesteld. De bijdrage voor de gemeente Westerveld is € 24.063 zijnde 3% van de totale kosten. Vervolgens is een aanvraag bij de rijksoverheid ingediend ter verkrijging van subsidie uit het Lente-akkoord. Op dit moment is nog niet bekend of en op welke wijze er gelden beschikbaar

worden gesteld. Mocht de financiering anders worden dan vervalt de door de gemeente gedane toezegging.

09.02 Actualiseren overhoekenbeleid

We gaan het overhoekenbeleid dat in 1998 is vastgesteld en inmiddels is verouderd, actualiseren waarmee het tevens voldoet aan nieuwe wet- en regelgeving. Na aanpassing van het beleid gaan we in de dorpen inventariseren waar nog stukjes grond van ons in gebruik zijn door burgers. Na deze inventarisatie zullen we overgaan tot het verkopen van de grond of het op een andere, juiste manier regelen van de ingebruikname. Deze verkoop/ingebruikgeving wordt conform de Nota Grondbeleid uitgevoerd. Uit deze inventarisatie kunnen wellicht extra inkomsten voortvloeien, maar daar kunnen we op dit moment nog geen raming van geven.

10.01 Storting in reserve co-financieringsfonds

Ter bevordering van innovatieve oplossingen in het economisch en sociaal domein is stimulering en initiëring middels een extra budget soms gewenst als initiatieven niet kunnen worden gerealiseerd omdat een restbudget ontbreekt of dat derde financiers een co-financiering van een overheid eisen. De provincie en fondsen hebben de kansen op financiering beperkt. Daardoor zal de vraag om cofinanciering waarschijnlijk ook minder voorkomen. In 2012 is voor ruim € 70.000 extra investering behaald door o.a. het gebruik van co-financiering. In april 2013 is ruim € 60.000 beschikbaar, waarvan € 7.000 is toegezegd. In 2014 wordt het budget nogmaals met € 50.000 aangevuld. Wij willen deze financieringsmogelijkheid open houden, maar behoeft heden geen structurele voeding. Wij stellen voor dat de post p.m. wordt geraamd en dat wij zonodig incidenteel budget vragen.

3.2 Vervangingsinvesteringen

In deze paragraaf worden de noodzakelijk geachte vervangingsinvesteringen vermeld en toegelicht. De kapitaallasten van de investeringen komen voor het eerst in het jaar na ingebruikname van de investering ten laste van de begroting. Vandaar dat voor de investeringen in 2017 nog geen kapitaallasten zijn opgenomen. Deze komen voor het eerst in 2018 tot uitdrukking.

Omschrijving	Uitv.	I/E	Inv. bedrag	afschr	2014	2015	2016	2017
B Vervangingsinvesteringen								
03.01 Vervangingen en reconstructies wegen	2017	I	761.420	25				
03.02 Uitvoering beleid- en beheerplan brinken	2014	I	15.000	25		1.350	1.320	1.290
03.02 Uitvoering beleid- en beheerplan brinken	2015	I	15.000	25			1.350	1.320
03.02 Uitvoering beleid- en beheerplan brinken	2016	I	15.000	25				1.350
03.02 Uitvoering beleid- en beheerplan brinken	2017	I	15.000	25				
07.01 Renovatie sportvelden/tennisbanen	2017	I	33.615	20				
08.01 Vervangingsinvesteringen riolering	2017	I	1.577.000	20-60				
10.02 Vervanging luchtfoto's	2016	I	22.500	2				12.375
10.02 Vervanging ligier XPRO 45 km auto	2017	I	16.900	13				
10.03 Vervanging Nido Stratos natstrooimachine	2017	I	27.920	13				
10.04 Vervanging SNK 180 EPZ nr 346 sneeuwplough	2017	I	12.950	13				
					0	1.350	2.670	16.335

03.01 Vervangingen en reconstructies wegen

In het jaarlijks budget voor groot onderhoud van wegen (de voorziening) wordt geen rekening gehouden met het plegen van duurzaam onderhoud, zoals aanpassingen aan de huidige tijd van de wegfundering, wegopsluiting en het toepassen van duurzame materialen. Het niet toepassen van funderingen en kantopsluitingen leidt tot een kortere levensduur en uiteindelijk tot jaarlijks hogere onderhoudskosten. Het niet toepassen van nieuwe materialen (lees: elementenverharding) geeft minder comfortabele wegen en paden. Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moeten voor aanpassingen, vervangingen en reconstructies van wegen kredieten worden aangevraagd. Deze werkzaamheden zijn niet opgenomen in de voorziening groot onderhoud wegen. De kredieten tot en met het dienstjaar 2016 zijn vorig jaar reeds beschikbaar gesteld. Het krediet voor 2017 moet nog worden aangevraagd. De raming van het krediet is gebaseerd op de review van het wegenbeheerplan van eind 2012.

03.02 Uitvoering beleid- en beheerplan brinken

In de laatste 30 jaar is het gebruik van de brinken in de gemeente zodanig veranderd dat het voortbestaan in gevaar komt. Vooral de bomen op de brinken, die toch het beeld en sfeer bepalen,

zijn sterk in conditie achter uit gegaan. Om het verval van de brinken tegen te gaan en deze voor de toekomst te bewaren, is een ander beheer nodig. Door de werkzaamheden genoemd in het beleid – en beheerplan brinken uit te voeren, wordt het verdere verval van de brinken voorkomen. Indien ieder jaar een budget beschikbaar wordt gesteld kunnen de “herstelwerkzaamheden” worden uitgevoerd zodat de brinken binnen 10 jaar geheel zijn gereconstrueerd en weer een lange toekomst verwachting hebben.

07.01 Renovatie sportvelden/tennisbanen

Naast structureel jaarlijks onderhoud is het uit oogpunt van bespeelbaarheid noodzakelijk om sportvelden en tennisbanen te renoveren. Dit beleid is al eerder ingezet, waarbij de financiële middelen tot en met 2016 al beschikbaar zijn gesteld. De jaarschijf 2017 wordt nu toegevoegd. Volgens planning worden in 2017 de trainingsvelden op de sportcomplexen Havelte en Dwingeloo gerenoveerd.

08.01 Vervangingsinvesteringen riolering

We moeten blijven voldoen aan de Wet milieubeheer en de Waterwet. We moeten blijven voldoen aan de gemeentelijke zorgplicht ten aanzien afval-, hemel- en grondwater. We gaan uitvoering geven aan de (geprognosticeerde) maatregelen genoemd in het GRP Westerveld 2010-2014. Het GRP heeft een looptijd tot en met 2014. De kredieten zijn tot en met 2016 in de meerjarenbegroting verwerkt. Ook na 2016 zullen de vervangingsinvesteringen door gaan. De voor 2017 opgevoerde investeringen komen overeen met de "doorloop" van het GRP na 2014. Bij het vaststellen van het nieuwe GRP kunnen de geraamde kredieten wijzigen. De volgende investeringen worden voor 2017 geraamd:

Vervanging vrijvervalriolering € 723.000 (afschrijving 60 jaar)

Vervanging mechanische/elektrische installatie gemalen € 194.000 (afschrijving 20 jaar)

Vervanging mechanische/elektrische installatie riolering € 510.000 (afschrijving 20 jaar)

Milieumaatregelen/afkoppelen € 150.000 (afschrijving 45 jaar)

10.02 Vervanging luchtfoto's

Luchtfoto's zijn een belangrijke informatiebron voor heel veel gemeentelijke werkprocessen en onmisbaar voor de basisregistraties als Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) en Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT). Luchtfoto's worden gebruikt voor mutatiesignalering en in toenemende mate voor kartering. Hiervoor zijn actuele foto's noodzakelijk en dienen deze minimaal eens per 2 jaar gemaakt te worden. Volgens afschrijvingstabel bij Nota activabeleid is de afschrijvingstermijn 3 jaar, maar voor de uitvoering van de basisregistraties BAG en BGT is het noodzakelijk dat elke 2 jaar nieuwe luchtfoto's worden gemaakt. De laatste zijn van 2012 en voor 2014 is al een krediet beschikbaar.

10.03 Vervanging tractie en werktuigen

Voor de vervangingen van tractie en werktuigen tot en met 2016 zijn al kredieten beschikbaar gesteld. In 2017 zullen de volgende voertuigen vervangen moeten worden:

Vervanging Ligier XPRO 45 km auto € 16.900 (afschrijving 13 jaar)

Vervanging Nido Stratos natstrooimachine € 27.920 (afschrijving 13 jaar)

Vervanging SNK 180 EPZ nr 346 sneeuwpluog € 12.950 (afschrijving 13 jaar)

4. RISICO'S

Door de ombuigingen en door het feit dat in zowel 2012, 2013 en nu ook voor 2014 geen inflatiecorrectie op de budgetten wordt toegepast, is de kans sterk toegenomen dat niet voorziene tegenvallers niet binnen de budgetten en de begroting kunnen worden opgevangen en dus leiden tot een nadelig saldo in de jaarrekening.

Het ombuigingsbedrag voor 2010 is in een frictiepot opgenomen waardoor eventuele nadelen opgevangen kunnen worden. Het restant van deze frictiepot is overgeheveld naar 2011, vervolgens in de 2^e bestuursrapportage 2011 is weer een restant overgeheveld naar 2012 en in de 2^e bestuursrapportage 2012 weer een restant naar 2013. Voor 2013 is er nog een budget beschikbaar van € 410.000. Door vaststelling van de 2^e bestuursrapportage 2012 is besloten een ruimere bestemming aan de frictiepot te geven. Voortaan kunnen hieruit ook middelen worden aangewend die zich voordoen naar aanleiding van ombuigingen en bezuinigingen voortvloeiende uit besluiten die de afgelopen periode genomen zijn of komende periode nog genomen zullen worden.

4.1 Interne risico's

In deze paragraaf worden de voorstellen toegelicht waarvan het (financiële) effect nog niet (volledig) meetbaar is.

Westerveld heeft Antwoord

In de (meerjaren)begroting zijn de lasten opgenomen van het project "Westerveld heeft Antwoord" als uitvoering van de e-dienstverlening. De uitwerking van dit project resulteert in de uitvoering van meerdere deelprojecten. Bij deze nadere uitwerking zullen wellicht nog zaken aan de orde komen waar in eerste instantie nog geen rekening mee is gehouden omdat die niet bekend waren, hetgeen dan uiteraard extra kosten met zich mee zal brengen.

Bouwgrondexploitaties

De economische crisis heeft ook zijn weerslag op de exploitatie van bouwgrond. De exploitatie stagneert, de gronden in ontwikkeling blijven langer braak liggen en de verkoop vlot niet. Hierdoor komt de exploitatie onder druk te staan.

Voor het complex "Hof van Kalteren" (voorheen "voormalig zwembadterrein Diever" genoemd) was gepland dat de woningbouw voor de ingebruikname van het gemeentehuis gerealiseerd zou zijn. Inmiddels is een voorziening gevormd van € 1.183.300 voor een verwacht nadelig exploitatieresultaat voor dit complex. De realisering en de voortgang van de besprekingen met de projectontwikkelaar en de plannen blijven een financieel risico vormen.

De uitwerking van de plannen en de exploitatieopzet van het complex 'Vledder Noord fase 1' zal duidelijkheid moeten brengen in hoeverre hier sprake is van een financieel risico voor de gemeente.

Sociale Structuurvisie

In juli 2012 is de sociale structuurvisie door uw raad vastgesteld. In 2012 zijn de eerste uitwerkingen hiervan zoals de verzelfstandiging van de zwembaden gerealiseerd. Begin 2013 is tot het instellen van een Fonds Dorpshuizen besloten. Het raadsbesluit van maart 2013 tot het aangaan van een erfpachtovereenkomst met het cultureel centrum Over Entinghe wordt op dit moment uitgewerkt en zal eind 2013 zijn afgerond. Hoewel wij bij de uitwerking van de sociale structuurvisie geen onvoorziene nadelige financiële gevolgen verwachten, is er altijd een risico. In de 1^e bestuursrapportage 2013 zal over de voortgang van de uitvoering van de sociale structuurvisie nader worden gerapporteerd. De afgelopen jaren is het oorspronkelijke krediet van € 858.000 verlaagd door onttrekkingen in verband met onder andere advieskosten en kosten van asbestsanering. Zodra een definitief besluit kan worden genomen over het "Dingspilhuus" zal zonodig ook het krediet worden aangevuld tot maximaal het oorspronkelijke niveau.

4.2 Externe risico's/ontwikkelingen

Bevolkingsomvang

Ook de ontwikkelingen in de maatschappij vormen een risico. In de plattelandsregio's speelt de vergrijzing een grote rol, daarnaast verlaten veel jongeren de gemeente voor werk of studie. Het gevolg is dat een groter aandeel van de bevolking uit 55⁺-ers zal bestaan. Voor de bevolkingsomvang als geheel is de prognose voor Westerveld dat de totale omvang van de bevolking de komende jaren licht zal afnemen. Deze ontwikkelingen hebben direct effect op de algemene uitkering van het Rijk.

Financiële crisis

Het Rijk zal komende jaren bezuinigingen doorvoeren die ook door zullen werken in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Hoe hoog de kortingen waarmee we geconfronteerd gaan worden zullen zijn is nog niet bekend.

Naast de onzekerheid over de bezuinigingen duurt de financiële crisis voort. Deze is bijvoorbeeld door de stijging van het werkloosheidspercentage in onze gemeente waarneembaar. Een en ander vertaalt zich ook in een toename van het aantal uitkeringsgerechtigden. De afgelopen jaren is er hard gewerkt om dit aantal terug te dringen, maar het is zeer lastig om de nieuwe toestroom aan een arbeidsplek te helpen.

Recreatiesector

Vanuit de recreatiesector wordt aangegeven dat de bezetting van de campings en bungalowparken jaarlijks terugloopt. Ook aan de hand van de tegenvallende opbrengst toeristenbelasting is te zien dat het aantal overnachtingen afneemt. De gemeente probeert door de plannen die er liggen voor het versterken van de positie op het gebied van recreatie hier een proactieve rol in te spelen. Zo heeft de gemeenteraad in november 2012 een eerste budget voor een Toeristisch Investeringsfonds beschikbaar gesteld. Samen met de recreatiesector zal worden geprobeerd een positieve impuls aan het recreatie en toerisme te geven, waarbij er op zal worden geanticipeerd om de risico's zo klein mogelijk te houden.

Decentralisaties in het sociale domein

Het kabinet is voornemens om met ingang van 1 januari 2015 een eerste stap te maken met de decentralisaties in het sociale domein (Participatiewet, Wmo/awbz, Jeugdzorg en Passend onderwijs). De gemeente wordt de komende jaren verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wetten en het verstrekken van de voorzieningen. Uitgangspunt hierbij is een samenhangend beleid te voeren, gericht op het vergroten van de participatie van mensen met een kwetsbare positie in de samenleving. Dit vanuit een integrale samenwerking met andere gemeenten. Het is onduidelijk of de extra middelen die hiervoor van het Rijk worden verkregen voldoende zijn. De structurele middelen, zowel inkomsten en uitgaven, zijn nog onduidelijk. Alleen de contouren van de nieuwe regelingen zijn bekend. De behandelingen in de Eerste en Tweede Kamer moeten nog plaats vinden.

Overhead RUD en HVD

Door de deelname in de Handhavingdienst Drenthe (HVD) en in de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) zullen we bijdragen moeten voldoen in de overheadkosten van deze organisaties. Getracht zal worden deze bijdragen voor een deel te dekken door te bezuinigen op de eigen overheadkosten. Echter dit zal vrijwel zeker niet volledig kunnen en we moeten er rekening mee houden dat een deel van de overheadkosten bij de gemeente achterblijven waar niet direct dekking voor aanwezig is. Hoe hoog dergelijke kosten zullen zijn is op dit moment niet in te schatten. Zodra zich dit gaat voordoen en/of als er inzage is in dergelijke kosten zal daarover worden gerapporteerd.

5. FINANCIËEL MEERJAREN-PERSPECTIEF

Meerjarenperspectief

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de financiële ruimte voor de komende jaren. Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat in onderstaand overzicht de lasten van de *p.m.-posten* niet zijn meegenomen.

Financieel overzicht ten opzichte van de ruimte	2014	2015	2016	2017
I Uitkomsten primitieve begroting 2013	95.213	-392.016	-256.551	136.683
- mutaties uit programma's 2 ^e bestuursrapportage 2012	84.853	85.709	135.283	166.497
II Stand na 2e bestuursrapportage 2012	180.066	-306.307	-121.268	303.180
- mutaties uit programma's 1 ^e bestuursrapportage 2013	495.204	472.837	214.860	-209.915
III Stand 1e bestuursrapportage 2013	675.270	166.530	93.592	93.265
<i>Perspectiefnota 2013</i>				
<i>Kaderstelling begroting 2013</i>				
Inflatie op subsidies met CAO-verplichtingen	-39.700	-39.700	-39.700	-39.700
Inflatiecorrectie opbrengst OZB	65.100	65.100	65.100	65.100
<i>Nieuw beleid en investeringen</i>				
A. Nieuw beleid	-119.063	-100.000	-90.000	-82.000
B. Vervangingsinvesteringen	0	-1.350	-2.670	-16.335
IV Stand perspectiefnota 2013	649.870	90.580	26.322	20.330

Verloop van de egaliseringsreserve rekeningsaldo.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van het verwachte verloop van de egaliseringsreserve rekeningsaldo.

Overzicht verwacht verloop egaliseringsreserve rekeningsaldo	Verwacht na verwerking rekening- resultaat 2012	Verwacht na 1 ^e Bestuursrap- portage 2013	Verwacht na Perspectief- nota 2013
Werkelijke rekeningsaldo 2012	473.025	473.025	473.025
Onttrekking voor erfpachtovereenkomst Over Entinghe (Raadsbesluit 5-3-2013)	-36.100	-13.000	-13.000
Verwacht rekeningsaldo 2013 o.b.v. 2e bestuursrapportage 2012	-346.552		
Verwacht rekeningsaldo 2013 o.b.v. 1e bestuursrapportage 2013		116.689	116.689
	90.373	576.714	576.714
Onttrekking voor erfpachtovereenkomst Over Entinghe (Raadsbesluit 5-3-2013)		-23.100	-23.100
Verwacht rekeningsaldo 2014 o.b.v. 2e bestuursrapportage 2012	180.066		
Verwacht rekeningsaldo 2014 o.b.v. 1e bestuursrapportage 2013		675.270	
Verwacht rekeningsaldo 2014 o.b.v. perspectiefnota 2013			649.870
	270.439	1.228.884	1.203.484
Verwacht rekeningsaldo 2015 o.b.v. 2e bestuursrapportage 2012	-306.307		
Onttrekking ter dekking exploitatie 2015 (1e burap 2013)		-500.000	-500.000
Verwacht rekeningsaldo 2015 o.b.v. 1e bestuursrapportage 2013		166.530	
Verwacht rekeningsaldo 2015 o.b.v. perspectiefnota 2013			90.580
	-35.868	895.414	794.064
Verwacht rekeningsaldo 2016 o.b.v. 2e bestuursrapportage 2012	-121.268		
Onttrekking ter dekking exploitatie 2016 (1e burap 2013)		-100.000	-100.000
Verwacht rekeningsaldo 2016 o.b.v. 1e bestuursrapportage 2013		93.592	
Verwacht rekeningsaldo 2016 o.b.v. perspectiefnota 2013			26.322
	-157.136	889.006	720.386
Onttrekking ter dekking exploitatie 2017 (1e burap 2013)		-100.000	-100.000
Verwacht rekeningsaldo 2017 o.b.v. 1e bestuursrapportage 2013		93.265	
Verwacht rekeningsaldo 2017 o.b.v. perspectiefnota 2013			20.330
Verwachte stand eind 2017 o.b.v. perspectiefnota 2013		882.271	640.716